

Századik operafesztivál a veronai Arénában

Századik, jubileumi fesztiválját rendezte meg ezen a nyáron az Arena di Verona. A világ első operafesztiválja 1913-ban indult, azóta ugyan nem pontosan száz esztendő telt el, de a két világháború és 2020-ban a Covid-járvány miatti kihagyások miatt 2023-ban éppen századszor láthatta a közönség a csodálatos helyszínen színre vitt operaelőadásokat.

A veronai Aréna a világ egyik legépebben megmaradt amfiteátruma. Eredetileg gladiátorjátékok számára építették i. sz. 30 táján, Valpolicellából származó rózsaszín mészkőből, és 30 ezer néző is elfért benne – ma az operafesztiválok idején biztonsági okokból csak 15 ezer embert engednek be a nézőterére. 72 boltív vette körül, a kapukat vörösmárványból faragták. Szélessége több mint 150 méter volt, és 45 lépcsőfok vitt fel a felső pereméhez. Az impozáns méretű építmény eredetileg Verona peremén állt, de Gallienus császár idején, a 3. században kitölték a város határait, és az új városfalat úgy építették meg, hogy az arénát is magába foglalja.

1117-ben egy földrengés szinte teljesen elpusztította a külső gyűrűt. Ettől eltekintve az amfiteátrum szerkezete sértetlen maradt, nézőtere, küzdőtere és folyosói része épségben vészték át az évszázadokat. Sokáig lakások és műhelyek voltak benne, de prostituáltak is éltek az ókori falak között, a küzdőterén bikaviadalokat, kivégzéseket, ünnepségeket, lovagi tornákat rendeztek. 1586-ban, egy nagy pestisjárvány után az amfiteátrumot átépítették. A 17. és

18. században további helyreállításokra került sor, és az Aréna apránként viszszerzerte pompáját. 1786-ban Goethe is ellátogatott az amfiteátrumra. A napóleoni időkben bikaviadal helyszínéül szolgált, 1890 és 1906 között Buffalo Bill vadnyugati show-ja szórakoztatta a közönséget a vadlovakra vágta közben felugró cowboyokkal.

A 19. században egyre gyakrabban tartottak itt zenés és táncos előadásokat, és kiderült, hogy remek az akusztikája. 1822-ben rendezték az első zenei előadást, ekkor Rossini *La Santa Alleanza* kantátáját mutatták be.

Az első operafesztivált 1913. augusztus 10-én nyitották meg Giuseppe Verdi *Aida* című operájával, ezzel tisztelegtek a zeneszerző előtt születésének századik évfordulóján. A nagyszabású bemutató óriási siker lett, a nézőtéren – a kőlapos amfiteátrumi sorokban és a küzdőtér középső részén kialakított széksorokban – sok híresség volt jelen, köztük Giacomo Puccini, Arrigo Boito, Pietro Mascagni és Franz Kafka is. Az előadást Giovanni Zenatello tenor és Ottone Rovato színházi impresszárió rendezésében vitték színre, rendkívül látványos díszletek között, amelyek szakítottak a korban használt kétdimenziós színpadképpel, és térbeli elemeket is felvonultattak.

A következő évben Zenatello és több művésztársa visszatért, és egy hosszú hagyomány indult el a nyári estéken bemutatott operaelőadásokkal. 1919 és 1920 között a Lyrica Italiana Ars, 1921 és 1922 között a milánói Casa Musicale Sonzogno, 1923 és 1926 között Gino Bertolaso impresszárió, 1934-ben pedig az Ente Comunale degli Spettacoli – a város előadóművészeti társulása – vette át a nyári fesztivált. Végül 1936-ban létrejött a fesztivált szervező Fondazione Arena di Verona, az esemény ekkor kapta az Arena di Verona Opera Festival elnevezést. A pompás helyszín minden nyáron átalakul a világ legnagyobb szabadtéri operaházává. Az előadások hagyományosan alkonyatkor kezdődnek, és a körülötte helyet foglaló nézők kis gyertyákat hoznak magukkal, amelyeket a sötétség beálltakor, az előadások kezdetén meggyújtanak. A hatalmas amfiteátrum vonzotta a különleges színpadképeket. 1953-ban például Georg Wilhelm Pabst, a híres némafilm-rendező egy vízmedencét épített az *Aida* előadásához, amelyen kis egyiptomi csónakok hajózhattak. Az ötle-

Verdi *Aida* című operája a 2023-as fesztiválon

Bizet *Carmen* című operája a 2023-as fesztiválon

Verdi *Nabucco* című operája a 2023-as fesztiválon

Fotók: arena.it

tet Pier Luigi Pizzi 1999-es *Aida* rendezésében újra adaptálta. Ugyancsak Pabstnak köszönhető, hogy az Aréna színpadán állatok is megjelentek, köztük elefántok, lovak, tigrisek és krokodilok.

Sok operaénekes a veronai fellépésekkel alapozta meg a világhírét. Beniamino Gigli 1929-ben Flotow *Martha* című operájában bűvölte el a közönséget, Maria Callas 1947 és 1954 között állandó vendég volt, ahogy minden idők leghíresebb operaénekeseként Luciano Pavarotti is rendszeresen szerepelt az Aréna színpadán. A könnyűzenei koncerteknek is kivételes helyszínt biztosít, fellépett itt a Pink Floyd, Bruce Springsteen, Adele, a Pearl Jam, és a klasszikus balett műfaja sem maradt távol Veronától: 1976-ban Maurice Béjart Beethoven IX. szimfóniáját koreografálta az Arénában a brüsszeli Ballet du XXe Siècle társulatával.

Götz Eszter

ETC luminis

Az igazi fénypult színházaknak

EOS APEX az ETC-től

Világító playback gombok és gombok

23,6" 4K multitouch kijelző

5" tapintható multitouch kijelző a softkey programozáshoz

Világító gombok

4 target key bank

Dedikált nagyfelbontású multitouch encoder kijelző

8x mini encoder (+1 navigáció)

6x tapintható encoder

842 mm

Jobb és bal oldali könyvvilágító

Kiegészítő tábla

10x60mm motoros fader & visszajátzás vezérlő

Motoros main fader pár kijelzővel

Billentyűzet tálcával

Kiterjesztett Eos család billentyűzet